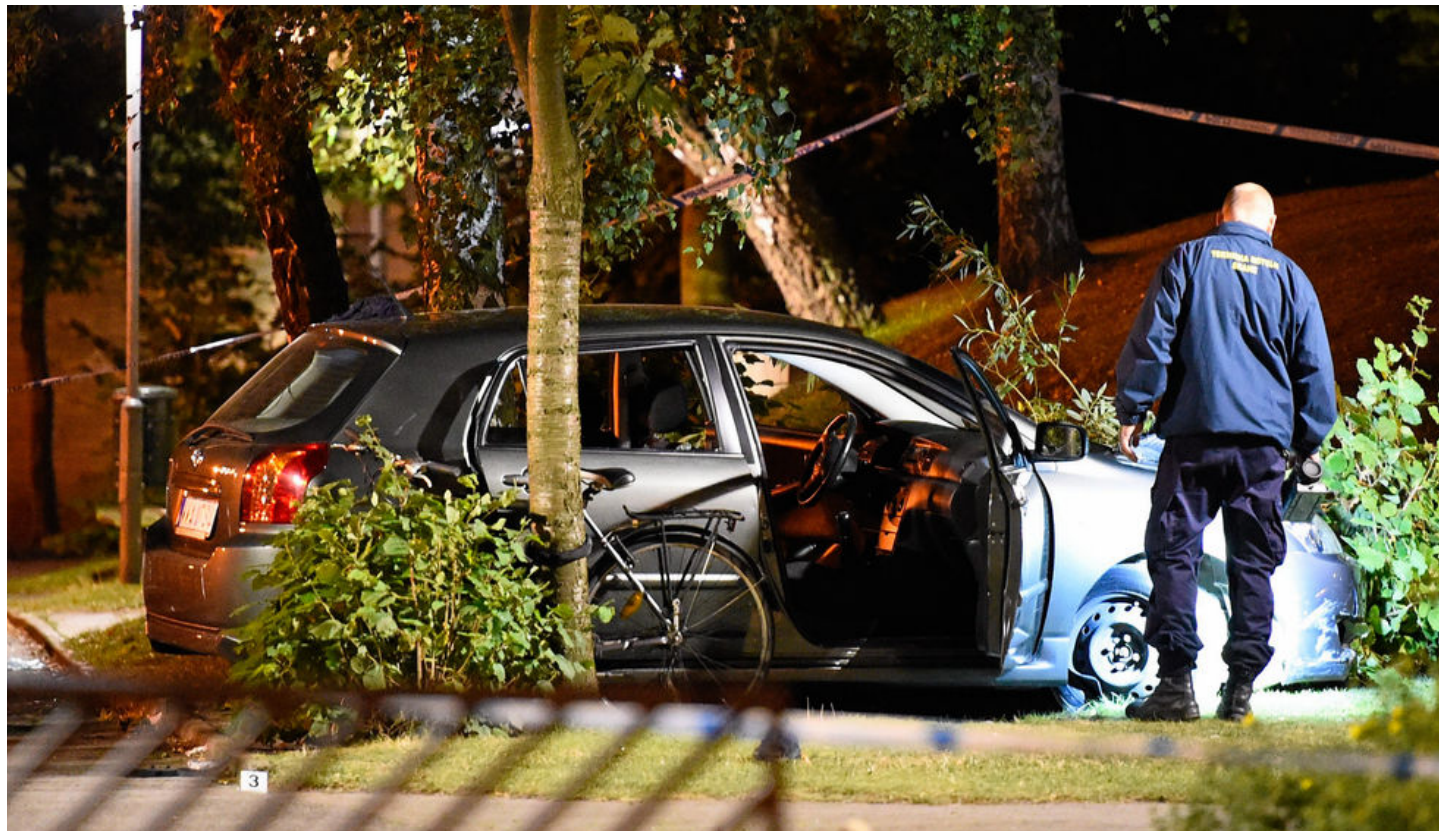

Sverige

Gängmorden stjälar polisens resurser

Publicerad 2016-09-29

Söndagens attentat i bostadsområdet Gullvik, där en 19-åring dödades och flera skadades, tros ha varit hämnd för en dödsskjutning tidigare i år. Malmöpolisen väddar nu om ett 20-tal extra poliser från övriga landet. Foto: Emil Langvad/TT

Svensk polis kämpar just nu med att försöka lösa 156 mord och 317 mordförsök. Den ansträngda situationen gör att många människor som blivit misshandlade, rånade och våldtagna får sämre polishjälp. Vägen av svårutredda skjutningar i gängmiljö är den främsta orsaken.

Lasse Wierup

Landets sju polisregioner har, på DN:s begäran, sammanställt pågående utredningar om mord och mordförsök. För närvarande pågår 473 aktiva brottsutredningar om våld som antingen lett till dödlig utgång eller varit nära att göra det. 156 av fallen av rubriceras som mord och 317 som försök till mord.

Jämförbara uppgifter från tidigare år finns inte. Men inom samtliga tre storstadsregioner, som driver cirka 80 procent av de aktuella ärendena, är uppfattningen att siffrorna nått en rekordhög nivå.

– Vi är väldigt tungt belastade och har dammsugit regionen på utredare, berättar Petra Stenkula, utredningschef i region syd.

Efter söndagens skottattack i Malmö, där en 19-åring mördades och tre unga män skadades, tog regionens egna resurser slut. Ledningen har nu begärt ett 20-tal extra mordutredare från övriga polissverige.

Även regionerna Stockholm och väst befinner sig i ett extraordinärt läge.

– Länge fick vi i genomsnitt ett nytt spaningsmord i månaden, vilket var hanterbart. Hittills i år har det varit dubbelt så många och tillsammans med alla mordförsök tarvar det väldigt stora resurser, säger Dan Boija, operativ koordinatör i region Stockholm.

– Från 2015 har vi legat på en extrem nivå, kommenterar utredningschef Robert Karlsson i region väst och berättar att enbart den pågående gängkonflikten i Biskopsgården, med flera uppmärksammade mord och mordförsök, krävt nästan ett hundratal utredare och andra specialister.

Enligt intervjupersonerna beror också den ökade belastningen, både för mord och mordförsök, just på en våg avskjutningar inom den kriminella gängmiljön. Bilden stöds av kriminologen Mikael Rying, expert på dödligt våld inom Nationella operativa avdelningen.

– Det vi kan kalla gangstermord utgör en allt större del av det dödliga våldet. Och de är ofta extremt svårupplösta eftersom nästan ingen vill eller vågar prata med polisen, säger han.

Som nationell expert och rådgivare står Mikael Rying i tätt kontakt med många spaningsledare.

Skjutningarna måste gå före även allvarliga

brott som grova rån och våldtäkter.

ÄS ARTIKEL 2 AV 8
är är Stockholms mordkarta

Manne Jönsson, utredningschef i region Stockholm syd.

– De är väldigt pressade just nu och det är oerhört viktigt att de har tillräckliga resurser för att göra ett bra jobb. Dels för att lagföring är bästa sättet att förhindra nya skjutningar, dels därför att det finns en större risk för allmänheten nu än tidigare, fortsätter Rying och räknar till åtta utomstående personer, varav två barn, som dödats i gänguppställningar de senaste åren.

Polisen har inga uppgifter om hur många anställda som arbetar med att lösa mord och mordförsök. Enligt den nya metodik som används vid grova brott, kallad PUG, krävs emellertid normalt minst åtta heltidsutredare under tiden som man fortfarande jagar en gärningsmän. Först därefter kan en del av styrkan ta sig an nya fall.

En försiktig uppskattning är, enligt honom och andra, att det utslaget över tid går i genomsnitt minst fyra utredare per mord och mellan en och två utredare per mordförsök. För hela riket skulle det i så fall innebära cirka 1.100 av de totalt 6.124 poliser som för dagen utreder brott.

– PUG-metodiken har gjort utredningarna betydligt mer robusta. Men eftersom vi behöver så mycket folk är den samtidigt väldigt dyr, säger Robert Karlsson i region väst.

Dan Boija, Robert Karlsson och många andra av DN:s intervjupersoner är öppna med att detta nu drabbar den övriga utredningsverksamheten. Och de utredare som kallas in kommer ofta från polisområdena, som samtidigt ansvarar för andra prioriterade ärenden som ungdomsbrott och brott i nära relationer. Stefan Sintéus, chef för polisområde Malmö, är en av dem som allt oftare tvingats ställa brottsoffer mot brottsoffer.

– En enda utredare i ett mordärende kan på motsvarande tid klara av säkert tjugo enklare fall om till exempel misshandel och stöld. Det säger sig självt att det trycker ned uppläringsciffrorna för de mer vardagsnära brotten.

Läs även: Maktvakuum kan ligga bakom våldsspiral

Manne Jönsson, utredningschef inom polisområde Stockholm syd, säger att han ”ofta tvingas ta beslut som inte känns bra i magen”:

– Skjutningarna måste gå före även allvarliga brott som grova rån och våldtäkter. Till och med när det finns misstänkta gärningsmän.

Region Väst har försökt lätta på trycket genom att prioritera ned trafikbrott och mindre allvarliga narkotikabrott. Det har inte räckt.

– Särskilt dåligt samvete har jag för att vi inte tagit tag i ett antal våldtäkter trots att det finns misstänkta, säger Erik Nord, chef för polisområde Storgöteborg.

Den mörka lägesbilden tecknas i en redan krisartad situation. Som DN berättat var andelen upplärade brott i fjol den lägsta på 16 år och polisen fortsätter i år att lämna allt färre ärenden till åklagare. För våldtäkt har uppläringsprocenten sjunkit särskilt mycket, från cirka 19 procent till 14 de senaste fem åren. Regeringen har krävt en snabb uppryckning och rikspolischef Dan Eliasson har svarat med löften om att anställa 1.300 civila brottsutredare.

Eliasson var under torsdagen inte tillgänglig för kommentarer. Hans ställföreträdande, Mats Löfving, försvarar att de grövsta våldsbrotten får gå ut över andra utredningar.

– Den här prioriteringen står jag för. Det går inte att förklara för någon människa att vi inte prioriterar mord eller försök till mord.

ÄS ARTIKEL 2 AV 8
Däremot hävdar Mats Löfving att polisen i Stockholm och Göteborg gör fel som inte samtidigt utgör Stockholms mordkarta

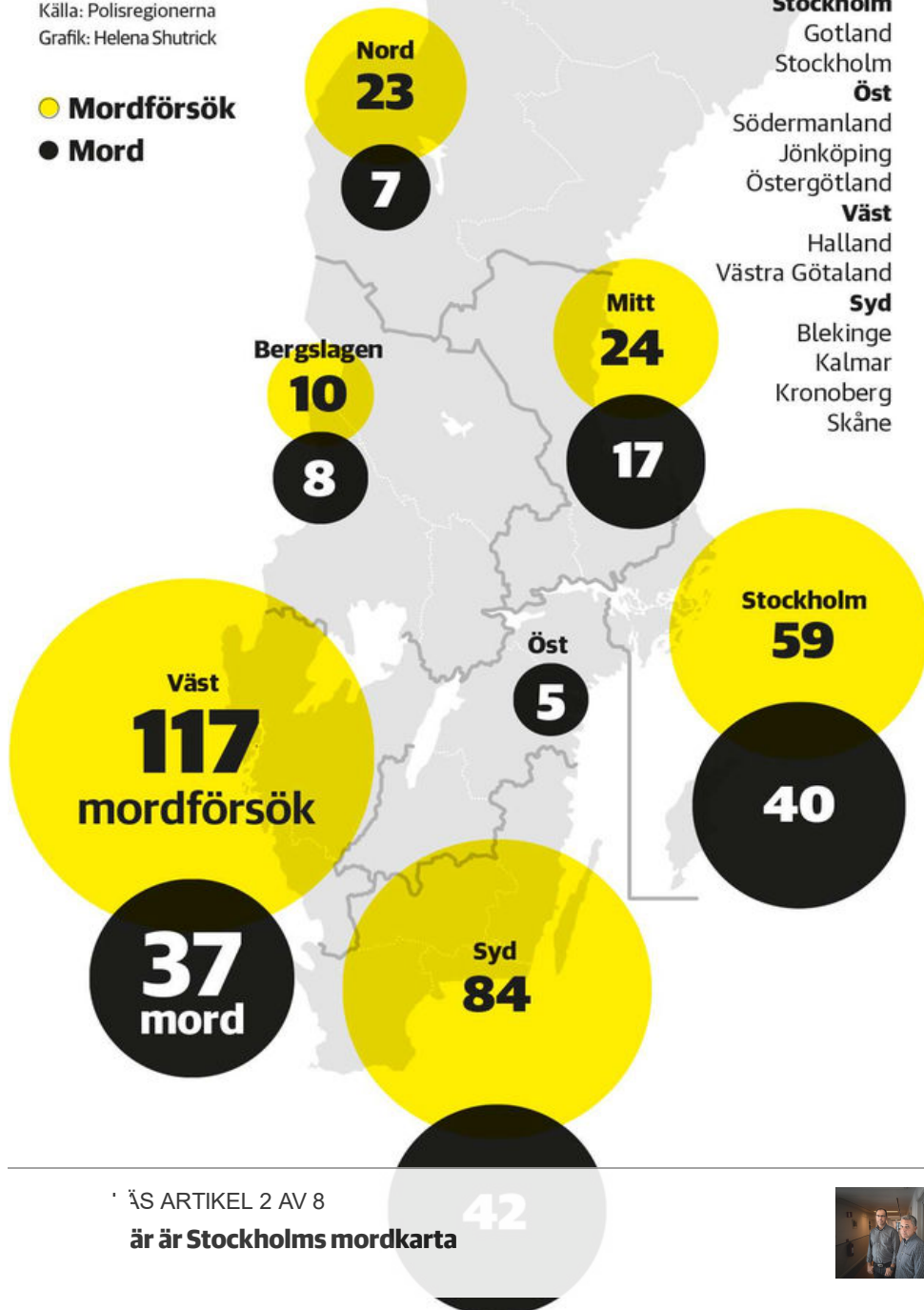
– I polisens nationella ledningsgrupp är vi ense om att vi ska se en skärpt upplärning när det gäller bland annat våldtäkter redan till jul. Så det har jag inte någon större förståelse för, säger han.

473 mord och mordförsök utreds just nu

Pågående polisutredningar som för närvarande bedrivs aktivt i varje region. Merparten rör brott begångna under 2015 och 2016.

Källa: Polisregionerna
Grafik: Helena Shutrick

● Mordförsök
● Mord

ÄS ARTIKEL 2 AV 8

är är Stockholms mordkarta

Så tipsar du DN

1. På tjänsten "DN granskar" kan du tipsa oss om missförhållanden och lämna information som kan vara känslig. Adressen är dngranskar.dn.se. DN skyddar sina källor.